

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
EURO ĮVEDIMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE
ĮSTATYMAS**

2014 m. d. Nr.
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato pasirengimo įvesti eurą, litų keitimo į eurus, litais išreikštų verčių perskaičiavimo į eurus išreikštas vertes Lietuvos Respublikoje įvedus eurą ir litų išėmimo iš apyvartos tvarką.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Euro ir lito perskaičiavimo kursas** (toliau – perskaičiavimo kursas) – pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 3 dalį neatšaukiamai nustatytas kursas, kuriuo eurai (litai) perskaičiuojami į litus (eurus).

2. **Euro įvedimo diena** – diena, nustatyta Europos Sąjungos Tarybos sprendime panaikinti išimtį Lietuvos Respublikai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 2 dalį, kai Lietuvos Respublika tenkina eurui įvesti reikalingas sąlygas.

3. **Litų keitimas į eurus** – grynųjų pinigų – litų banknotų ir monetų pakeitimas į grynuosius pinigus – eurų banknotus ir monetas taikant perskaičiavimo kursą.

4. **Litų (eurų) perskaičiavimas į eurus (litus)** – sumos litais (eurais) suskaičiavimas eurai (litais).

5. **Teisiniai dokumentai** – kaip apibrėžtos „teisės priemonės“ 1997 m. birželio 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1103/97 dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su euro įvedimu (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 10 skyrius, 1 tomas, p. 81), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2595/2000 (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 10 skyrius, 1 tomas, p. 261) (toliau – Reglamentas), 1 straipsnyje.

6. **Ūkio subjektas** – ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo ir neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, išteklių ar mokesčių fondas, ūkininko ūkis, gyventojas, kuris verčiasi individualia veikla (nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris verčiasi individualia veikla, ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas, veikiantis per nuolatinę bazę Lietuvos Respublikoje), užsienio juridinio asmens filialas ar atstovybė, esantys Lietuvos Respublikoje.

7. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kituose Lietuvos Respublikos įstatimuose ir kituose teisės aktuose.

3 straipsnis. Euro įvedimas Lietuvos Respublikoje

1. Nuo euro įvedimo dienos *euro* tampa teisėta mokėjimo ir atsiskaitymo priemone Lietuvos Respublikoje.

2. Litas naudojamas pereinamuoju laikotarpiu šio įstatymo nustatyta tvarka.

3. Nuo euro įvedimo dienos Lietuvos Respublikoje juridiniai ir fiziniai asmenys eurus mokėjimams ir atsiskaitymams privalo priimti be apribojimų, išskyrus šio įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nustatytą išimtį.

4. Piniginės prievolės, piniginės baudos ir negryniesi pinigai perskaičiuojami iš litų į eurus šio įstatymo nustatyta tvarka.

5. Grynieji ir negrynieji pinigai litai į eurus keičiami šio įstatymo nustatyta tvarka.

4 straipsnis. Informacija apie eurų banknotų ir monetų atvaizdus

Lietuvos bankas viešai skelbia informaciją apie eurų banknotų averso ir reverso bei eurų monetų, išleistų visose valstybėse, kuriose piniginis vienetas yra *euro*, bendrosios pusės (reverso) ir nacionalinės pusės (averso) atvaizdus bei jų mokumo požymių aprašymus.

ANTRASIS SKIRSNIS LITŲ KEITIMAS Į EURUS

5 straipsnis. Litų keitimas į eurus nuo euro įvedimo dienos

1. Lietuvos bankas litus į eurus keičia neatlygintinai neribotą laiką ir neribodamas sumos.

2. Komerciniai bankai ir užsienio bankų filialai (toliau – bankai) litus į eurus keičia 6 mėnesius nuo euro įvedimo dienos neatlygintinai ir neribodami sumos. Šiam terminui pasibaigus litų banknotai į eurus neatlygintinai ir neribojant sumos keičiami dar 6 mėnesius bankų padaliniuose, kurių sąrašą nustato Lietuvos bankas bankų siūlymu. Pasibaigus šioje dalyje nustatytam terminui bankai litus į eurus gali keisti neribotą laiką savo nustatyta tvarka, kuri turi būti paskelbta aiškiai matomose klientų aptarnavimo vietose.

3. Akcinė bendrovė Lietuvos paštas (toliau – Lietuvos paštas) litus į eurus keičia 60 kalendorinių dienų nuo euro įvedimo dienos neatlygintinai Lietuvos pašto skyriuose, kurių sąrašą patvirtina ir paskelbia, suderinęs su Lietuvos banku. Pasibaigus šioje dalyje nustatytam terminui Lietuvos paštas litus į eurus gali keisti neribotą laiką savo nustatyta tvarka. Lietuvos paštas gali nusistatyti maksimalią keistiną litų į eurus sumą, kuri turi būti paskelbta aiškiai matomose klientų aptarnavimo vietose.

4. Šio straipsnio 1–3 dalyse nurodyti juridiniai asmenys litus į eurus keičia laikydamiesi Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 9–17 straipsnių reikalavimų.

5. Šio straipsnio 2–3 dalyse nurodyti juridiniai asmenys gali nustatyti ir aiškiai matomose klientų aptarnavimo vietose turi paskelbti reikalavimą, kad norintys pasikeisti į eurus 15 000 litų viršijančią sumą (Lietuvos paštas gali nusistatyti kitą tokios maksimalios keistinos sumos dydį) turi pranešti jiems raštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis apie tai ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas, o keitimo metu turėti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą.

6 straipsnis. Aprūpinimas banknotais ir monetomis, jų paskirstymas, naikinimas ir keitimas

1. Iki euro įvedimo dienos Lietuvos bankas, vadovaudamasis Europos Sąjungos teisės aktais, organizuoja ir užtikrina euro monetų gamybą ir apsirūpinimą eurų banknotais, eurų monetų ir banknotų paskirstymą ir išdavimą bankams, taip pat eurų monetų rinkinių platinimą.

2. Lietuvos bankas atlieka išimtų iš apyvartos litų banknotų ir monetų naikinimą.

3. Lietuvos bankas ir bankai keičia susidėvėjusius ir sugadintus litų banknotus ir apyvartines monetas, kurie atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus, į eurus taikydami perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisykles 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

4. Lietuvos bankas parduoda Lietuvos banko numizmatines vertybes savo nustatyta tvarka, taip pat priima Lietuvos banko numizmatines vertybes, litų banknotus ir monetas, kurios buvo paskelbtos mokėjimo ir atsiskaitymo priemonėmis, nominaliaja jų verte ir keičia jas į eurus, taikydamas perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisykles.

TREČIASIS SKIRSNIS

LITŲ (EURŲ) PERSKAIČIAVIMAS Į EURUS (LITUS) IR MOKĖJIMAI NEGRYNAISIAIS PINIGAIS

7 straipsnis. Litų (eurų) perskaičiavimas į eurus (litus) ir apvalinimas

1. Perskaičiuojant litus į eurus ir eurus į litus, taikomos Reglamento 4 ir 5 straipsniuose nustatytos perskaičiavimo ir apvalinimo taisyklės.

2. Kai pinigų sumos litais perskaičiuojamos į eurus ar pinigų sumos eurai perskaičiuojamos į litus, išskyrus šiame straipsnyje numatytas išimtis, taikomas perskaičiavimo kursas ir apvalinimas atliekamas pagal matematinės skaičių apvalinimo taisykles: jeigu po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, skaitmuo yra 5 arba didesnis negu 5, prie paskutinio skaitmens yra pridedamas 1, jeigu skaitmuo po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, yra mažesnis negu 5, paskutinis skaitmuo lieka nepakitęs.

3. Tais atvejais, kai dokumentai, kurių pagrindu turi būti atliekami mokėjimai, mokėjimą atliekančiam asmeniui yra pateikti anksčiau nei šio įstatymo Penktajame skirsnyje nurodyti terminai, kurių metu kainos ir mokėtinos sumos nurodomos tiek litais, tiek eurai, šioje dalyje nurodytus litų perskaičiavimo į eurus veiksmus atlieka mokėjimą atliekantis asmuo.

4. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka paskirtos piniginės baudos ar nustatytos piniginės prievolės po litų perskaičiavimo į eurus apvalinamos vieno euro tikslumu visais atvejais paliekant perskaičiuotą skaičių eurai nepakitusį.

5. Tarifai, įkainiai, komisiniai užmokesčiai ir kiti panašūs litais (eurai) išreikšti dydžiai, kuriuos reikia perskaičiuoti į eurus (litus), perskaičiuojami ir išreiškiami eurai (litais) tiek pat skaitmenų po kablelio tikslumu, kaip jie buvo išreikšti litais (eurai). Valstybės ir savivaldybių institucijos teisės aktų nustatyta tvarka ar šalys – tarpusavio susitarimu gali taikyti tikslesnius išraiškos būdus. Apvalinama iki 2 skaitmenų po kablelio tik apskaičiuavus galutinę pinigų sumą.

6. Perskaičiuojant prekių (paslaugų) vieneto kainą, vertė eurai nurodoma tokiu pačiu skaičiumi skaitmenų po kablelio, kaip vieneto kaina litais.

7. Skaitmeninės reikšmės apvalinimui teisės aktuose taikomos šio straipsnio, šio įstatymo 30 ir 31 straipsnių nuostatos.

8 straipsnis. Darbo užmokesčio dydžio nurodymas eurai ir litais

Darbo sutartyse nustatyti darbo užmokesčio dydžiai litais nuo euro įvedimo dienos darbo sutartyse perskaičiuojami į eurus darbuotojo naudai apvalinant iki euro cento. Tais atvejais, kai skaitmuo po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, yra didesnis už 0, prie paskutinio skaitmens pridedamas vienetas arba nustatomas naujas dydis, ne mažesnis už buvusį litais nustatytą dydį, perskaičiuotą į eurus.

9 straipsnis. Pensijų ir kitų socialinės apsaugos išmokų mokėjimas ir jų perskaičiavimas

1. Nuo euro įvedimo dienos visos pensijos ir kitos socialinės apsaugos išmokos mokamos eurai.

2. Iki euro įvedimo dienos apskaičiuotos, bet neišmokėtos pensijos ir kitos socialinės apsaugos išmokos litais nuo euro įvedimo dienos perskaičiuojamos į eurus asmens naudai apvalinant iki euro cento. Tais atvejais, kai skaitmuo po paskutinio skaitmens, iki kurio apvalinama, yra didesnis už 0, prie paskutinio skaitmens pridedamas vienetas arba nustatomas naujas dydis, ne mažesnis už buvusį litais nustatytą dydį, perskaičiuotą į eurus.

3. Iki euro įvedimo dienos apskaičiuotos pensijų ir kitų socialinės apsaugos išmokų permokų ir nepriemokų sumos litais nuo euro įvedimo dienos perskaičiuojamos į eurus taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisykles.

10 straipsnis. Pinigų sąskaitose ir elektroninių pinigų vertės neatlygintinas perskaičiavimas

1. Euro įvedimo dieną pinigų sumos litais visose kredito įstaigų ir kitų finansų įstaigų bei mokėjimo įstaigų sąskaitose litais neatlygintinai perskaičiuojamos į eurus, taikant perskaičiavimo kursą ir laikantis šio įstatymo 7, 30 ir 31 straipsniuose nustatytų perskaičiavimo bei kitų reikalavimų ir išsaugant sąskaitos, kurioje yra pinigai, unikalų numerį.

2. Kai asmuo iki euro įvedimo dienos turi sąskaitas litais ir eurai toje pačioje įstaigoje, vienoje iš nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, per 60 kalendorinių dienų nuo euro įvedimo dienos jis turi teisę nurodyti uždaryti vieną ar keletą sąskaitų ir pervesti joje arba jose esančias lėšas pasirinktinai į kitą arba kitas sąskaitas toje įstaigoje neatlygintinai.

3. Elektroninių pinigų vertės litais perskaičiavimui verte eurai *mutatis mutandis* taikomos šio straipsnio 1 dalies nuostatos.

11 straipsnis. Mokėjimų negrynaisiais pinigais valiuta

1. Iki euro įvedimo dienos vykdyti ar vykdytini mokėjimai negrynaisiais pinigais litais nuo euro įvedimo dienos vykdomi eurai.

2. Iki euro įvedimo dienos pradėti mokėjimai negrynaisiais pinigais litais, kurie bus baigti euro įvedimo dieną arba vėliau, nuo euro įvedimo dienos vykdomi eurai taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisyklės.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

NUORODOS Į LITUS IR KITUS SUSIJUSIUS DYDŽIUS TEISINIUOSE DOKUMENTUOSE

12 straipsnis. Nuorodos į VILIBOR teisiniuose dokumentuose

1. Visos teisinių dokumentų nuorodos į VILIBOR indeksą nuo euro įvedimo dienos yra laikomos nuorodomis į EURIBOR indeksą, išskyrus vienos nakties VILIBOR indeksą, o nuorodos į vienos nakties VILIBOR indeksą yra laikomos nuorodomis į EONIA indeksą. Sutartyse šalys gali numatyti kitaip.

2. Jeigu teisiniuose dokumentuose numatyta nuoroda į VILIBOR indeksą laikotarpiui, prasidėjusiam iki euro įvedimo dienos ir pasibaigusiančiam po euro įvedimo dienos, šis palūkanų normų dydis naudojamas iki laikotarpio, kuriam jis nustatytas, pabaigos, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

3. Kai keičiamas šio straipsnio 1 dalyje nustatytas indeksas, kreditorius negali padidinti maržos, naudojamos apskaičiuojant palūkanų normą kartu su VILIBOR indeksu arba kitaip pabloginti skolininko teisinę padėtį pagal paskolos sutartį.

13 straipsnis. Finansų rinkos dalyvių teikiamas paslaugas reguliuojančių teisinių dokumentų pakeitimai

1. Finansų įstaigos ir informuotiesiems investuotojams skirti kolektyvinio investavimo subjektai ir jų valdymo įmonės bei draudimo ir perdraudimo įmonės atlieka su valiutos pakeitimu susijusius pensijų fondų taisyklių, draudimo taisyklių, kolektyvinio investavimo subjektų steigimo dokumentų, prospektų, pagrindinės informacijos investuotojams ir kitų panašias susijusias finansų rinkos dalyvių teikiamas paslaugas reguliuojančių dokumentų pakeitimus ne vėliau kaip per vienus metus nuo euro įvedimo dienos.

2. Jeigu keičiamos tik su euro įvedimu susijusios šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų nuostatos, tai kitų įstatymų ir teisės aktų nuostatos, reikalaujančios dėl tokių dokumentų pakeitimo gauti išankstinį Lietuvos banko leidimą (pritarimą), netaikomos.

14 straipsnis. Vertybinių popierių nominaliosios vertės ir kitų finansinių priemonių vertės išraiškos pakeitimas

1. Visų litais išleistų Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių nominaliosios vertės išraiška litais į išraišką eurai pakeičiama pagal kiekvieną vertybinio popieriaus emisijos atpažinimo kodą, kiekvienoje konkrečiaus investuotojo atskiroje sąskaitoje turimų vertybinių popierių

bendrą nominaliąją vertę, padalijant iš perskaičiavimo kurso, padauginant iš 100 ir apvalinant iki sveiką skaičių. Gauta reikšmė yra to investuotojo turimų vertybinių popierių, kurių nominalioji vertė yra vienas euro centas, skaičius.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių nominaliosios vertės pakeitimo tvarka, nustatyta šio straipsnio 1 dalyje, taikoma ir kitiems nematerialiems ne nuosavybės vertybiniams popieriams, jei ne nuosavybės vertybinių popierių emisijos sąlygose nebuvo numatyta kitokia nominaliosios vertės keitimo tvarka.

3. Konvertuojamų obligacijų nominalioji vertė keičiama pagal kiekvieną obligaciją atskirai. Jos nominalioji vertė dalijama iš perskaičiavimo kurso ir apvalinama iki dviejų skaitmenų po kablelio šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

4. Nuosavybės vertybinių popierių nominalioji vertė keičiama taip: bendra tos pačios klasės ir nominaliosios vertės išleistų vertybinių popierių nominalioji vertė litais dalijama iš perskaičiavimo kurso ir iš išleistų tos klasės ir nominaliosios vertės vertybinių popierių skaičiaus. Gauta reikšmė apvalinama iki dviejų skaitmenų po kablelio šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

5. Nepažeisdamas šio straipsnio 1–4 dalių nuostatų, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatų, Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas nustato jame apskaitomų vertybinių popierių nominaliosios vertės pakeitimo tvarką.

6. Pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų vieneto vertė keičiama pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų grynąjį aktyvų vertę perskaičius pagal perskaičiavimo kursą ir ją padalijus iš viso pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų vienetų skaičiaus. Gauta reikšmė apvalinama iki keturių skaitmenų po kablelio šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

7. Pajų (žemės ūkio bendrovėse – minimalaus pajinio įnašo dydis, kiekvieno nario ir pajininko pajaus dydis, kooperatinėse bendrovėse (kooperatyvuose) – minimalaus ir maksimalaus pajų dydžiai, kiekvieno nario pajaus dydis) vertė, stojamojo mokesčio dydis (vertė), teisių vertė keičiami taip: kiekvieno pajaus (pajinio įnašo ar pajaus dydžio) vertė, stojamojo mokesčio dydis (vertė), teisių vertė perskaičiuojami pagal perskaičiavimo kursą, gautą reikšmę suapvalinus iki dviejų skaitmenų po kablelio šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

8. Vertybinių popierių ir kitų finansinių priemonių kainoms netaikomos šio įstatymo 17 straipsnio nuostatos dėl kainų nurodymo eurais ir litais.

15 straipsnis. Valstybės skolos, paskolų ir garantijų perskaičiavimas

Valstybės skolinimosi, paskolų ir garantijų nominalioji vertė išreiškiama eurais ir euro centais taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisykles.

16 straipsnis. Nuorodos į oficialų lito kursą užsienio valiutų atžvilgiu teisiniuose dokumentuose

1. Visos teisinių dokumentų nuorodos į Lietuvos banko nustatomą ir skelbiamą oficialų lito kursą užsienio valiutų atžvilgiu (Lietuvos banko nustatytą lito ir užsienio valiutos santykį) nuo euro įvedimo dienos yra laikomos nuorodomis į Europos Centrinio Banko paskelbtus orientacinius euro ir užsienio valiutų santykius.

2. Kai užsienio valiutų ir euro santykių Europos Centrinis Bankas neskelbia, nuorodos į Lietuvos banko nustatomą ir skelbiamą oficialų lito kursą užsienio valiutų atžvilgiu (Lietuvos banko nustatytą lito ir užsienio valiutos santykį) nuo euro įvedimo dienos laikomos nuorodomis į Lietuvos banko nustatomus ir skelbiamus orientacinius euro ir užsienio valiutų santykius.

PENKTASIS SKIRSNIS KAINŲ IR KITŲ DYDŽIŲ NURODYMAS EURAIS IR LIT AIS

17 straipsnis. Kainų nurodymas eurais ir litais

1. Asmenys, parduodantys prekes (paslaugas), turi pradėti nurodyti prekių (paslaugų) kainas jų skelbimo vietose litais ir eurais pagal perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1, 2 ir 5 dalyse nustatytas apvalinimo taisykles ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų po perskaičiavimo kurso nustatymo dienos ir tai daryti ne trumpiau kaip 6 mėnesius nuo euro įvedimo dienos.

2. Nurodomos kainos eurais ir litais turi būti aiškiai suprantamos, negali būti klaidinančios ar pateikiamos kartu su nereikalinga informacija.

18 straipsnis. Pašto mokes ženklių naudojimo laikotarpis

Pašto mokes ženklai, kurių nominalioji vertė nurodyta litais ir eurais, naudojami pašto paslaugoms apmokėti ir pasibaigus šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatytam kainų nurodymo eurais ir litais laikotarpiui neribotą laiką. Pašto mokes ženklai, kurių nominalioji vertė nurodyta litais, naudojami pašto paslaugoms apmokėti dvejus metus nuo euro įvedimo dienos taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisykles. Šios nuostatos taip pat taikomos nurodant nominaliąją vertę ant tipografiniu būdu atspausdintų vokų ir atvirlaiškių pašto ženklų atvaizdų.

19 straipsnis. Piniginių baudų ir piniginių prievolių nurodymas eurais ir litais

1. Jeigu įstatymuose ar sprendimuose skirti pinigines baudas ar nustatyti pinigines prievoles nustatytas piniginės baudos ar piniginės prievolės sumokėjimo terminas apima ir euro įvedimo datą, sprendimuose piniginių baudų ar piniginių prievolių piniginės išraiškos dydžiai litais ir eurais, taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatytą apvalinimo taisyklę, turi būti nurodomi iki euro įvedimo dienos likus tokiam terminui, per kurį tos piniginės baudos ar piniginės prievolės turi būti įvykdytos.

2. Jei asmeniui paskirta pinigine bauda ar nustatyta pinigine prievole įstatymų nustatyta tvarka išdėstyta per teismo, kitos institucijos ar pareigūno nustatytą laikotarpį, kuris apima ir euro įvedimo datą, teismas, institucija ar pareigūnas, nurodydami skiriamos piniginės baudos ar nustatytos piniginės prievolės dydį tiek litais, tiek eurais, perskaičiuoja į eurus visą po euro įvedimo dienos mokėtiną pinigines baudos ar pinigines prievolės dalį ir apvalina šio įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

3. Teismai ir išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos šio straipsnio 1 dalyje nurodytu laikotarpiu nagrinėdami skundus ir apeliacinius skundus dėl sprendimų, priimtų iki šio straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios, savo sprendime nurodo paskirtos piniginės baudos ar nustatytos piniginės prievolės išraiškos dydį litais ir eurais taikydami perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatytą apvalinimo taisyklę.

4. Teismai ir išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijos, nuo euro įvedimo dienos nagrinėdami skundus ir apeliacinius bei kasacinius skundus dėl sprendimų, priimtų iki šio straipsnio 1 dalyje nurodyto laikotarpio pradžios, savo sprendime nurodo paskirtos piniginės baudos ar nustatytos piniginės prievolės pinigines išraiškos dydį eurais taikydami perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatytą apvalinimo taisyklę.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
APSKAITOS, MOKESČIŲ MOKĖJIMO IR DEKLARACIJŲ PRITAIKYMAS EURO
ĮVEDIMUI

20 straipsnis. Apskaitos dokumentai ir apskaitos registrai

1. Nuo euro įvedimo dienos apskaitos dokumentai surašomi ir duomenys, jei jie susiję su ataskaitiniu laikotarpiu, prasidedančiu euro įvedimo dieną, į apskaitos registrus įtraukiami eurai, o prireikus – ir eurai, ir užsienio valiuta.

2. Litais išreikšti apskaitos registrų duomenys ir kiekvieno apskaitos objekto vertė, kurie apskaitoje buvo dieną, einančią prieš euro įvedimo dieną, perskaičiuojami į eurus taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisyklės.

21 straipsnis. Metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių parengimas

1. Ūkio subjektai, kurių finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais, paskutinių metų iki euro įvedimo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius rengia duomenis pateikdami litais. Ūkio subjektai, kurių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais ir kurių finansinių metų paskutinė diena yra vėlesnė už euro įvedimo dieną, finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose duomenis pateikia eurai.

2. Parengtame pirmame finansinių ar biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje eurai, praėjusių ataskaitinių laikotarpių palyginamieji duomenys litais perskaičiuojami ir nurodomi eurai taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisyklės.

22 straipsnis. Mokesčių deklaracijų parengimas ir tikslinimas

1. Mokesčių deklaracijose piniginės vertės nurodomos ta valiuta, kuri valstybėje buvo teisėta mokėjimo priemonė mokestinio laikotarpio, už kurį yra teikiama deklaracija, pabaigoje.

2. Mokesčių deklaracijose tikslinamos piniginės vertės nurodomos ta valiuta, kuri valstybėje buvo teisėta mokėjimo priemonė mokestinio laikotarpio, už kurį yra teikiama patikslinta mokesčio deklaracija, pabaigoje.

23 straipsnis. Mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų mokėjimo operacijų tvarkymas ir su jomis susijusių sumų perskaičiavimas

1. Nuo euro įvedimo dienos visų mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų mokėjimo operacijos tvarkomos eurai.

2. Siekiant užtikrinti mokesčių mokėjimą eurai (taip pat išankstinį mokėjimą), mokesčių teisės aktais nustatyti mokesčiai, rinkliavos ir kitos įmokos, delspinigiai ir baudos, išskyrus atvejus, kai delspinigiai ir baudos yra nurodyti ir eurai šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka, pagal mokestinės paskolos sutartį mokamos palūkanos ir jų delspinigiai ir piniginiai užstatai, kurie iki euro įvedimo dienos arba pagal šio įstatymo 22 straipsnį buvo apskaičiuoti litais, nuo euro įvedimo dienos perskaičiuojami į eurus taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisyklės.

3. Mokesčių mokėtojo iki euro įvedimo dienos per didelės ar klaidingai sumokėtos mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų sumos gražinamos jas perskaičiuojant į eurus taikant perskaičiavimo kursą ir šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas apvalinimo taisyklės.

24 straipsnis. Deklaracijos ir ataskaitos

1. Teisės aktuose numatytose deklaracijose ir ataskaitose, išskyrus šio įstatymo 21 ir 22 straipsniuose numatytus atvejus, kuriose turi būti nurodyti duomenys apie pinigų sumas ir vertę pinigais, pinigų sumos ir vertės nurodomos ta valiuta, kuri valstybėje buvo teisėta mokėjimo priemonė laikotarpio, už kurį yra pateikta tokia deklaracija ar ataskaita, pabaigoje, išskyrus atvejus, kai specialiuose teisės aktuose nurodyta, kad deklaracijoje ar ataskaitoje turi būti nurodyta valiuta, kuria buvo įvykdytas sandoris.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytose deklaracijose ir ataskaitose tikslinami duomenys apie pinigų sumas ir vertę pinigais nurodomi ta valiuta, kuri valstybėje buvo teisėta mokėjimo priemonė laikotarpiu, už kurį yra pateikta tokia deklaracija ir ataskaita.

SEPTINTASIS SKIRSNIS LITŲ IR EURŲ NAUDOJIMAS PO EURO ĮVEDIMO

25 straipsnis. Teisė naudoti litų banknotus ir monetas

1. Lietuvos Respublikos piniginis vienetas litas, kurį sudaro 100 centų, kaip teisėta ir privaloma priimti mokėjimo priemonė atsiskaitant grynaisiais pinigais naudojamas 15 kalendorinių dienų nuo euro įvedimo dienos.

2. Nuo euro įvedimo dienos Lietuvos bankui, kredito įstaigoms ir Lietuvos paštui draudžiama išduoti litų banknotus ir monetas.

3. Nuo euro įvedimo dienos šio straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį šio įstatymo 5 straipsnio 1–3 dalyse nenurodyti asmenys vieno atsiskaitymo metu neprivalo priimti daugiau kaip 50 galiojančių lito monetų, nepaisant jų vertės, ir privalo priimti neribotą skaičių litų banknotų.

4. Nuo euro įvedimo dienos šio straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį atsiskaitant grynaisiais pinigais litais graža duodama eurais, išskyrus šio straipsnio 6 ir 7 dalyse numatytus atvejus ir kai yra pagrįstos priežastys, dėl ko to negalima padaryti.

5. Nuo euro įvedimo dienos bankomatuose litai neišduodami.

6. Nuo euro įvedimo dienos automatinėse prekybos (paslaugų teikimo) vietose, kuriose įplaukos registruojamos ir prekės išduodamos (paslaugos suteikiamos) be kasininko ar kito darbuotojo, atsiskaitoma eurais, jeigu nėra galimybės atsiskaityti abiem valiutomis. Pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje nustatytam laikotarpiui, atsiskaityti automatinėse prekybos (paslaugų teikimo) vietose galima tik eurais.

7. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį viešojo transporto priemonėse ir taksi atsiskaitant litais turi būti siekiama gražą duoti eurais, bet gali būti duodama litais, o atsiskaitant eurais gražą turi būti duodama eurais.

8. Nuo euro įvedimo dienos šio straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį kasos pajamų ir išlaidų orderiuose, pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvituose, kasos aparato kvituose, taksometro spausdintuvo spausdinamuose kvituose esant galimybei sumos nurodomos litais ir eurais. Nesant tokios galimybės, sumos nurodomos arba litais, arba eurais. Pasibaigus šiam laikotarpiui, sumos nurodomos tik eurais.

26 straipsnis. Eurų naudojimas

1. Eurų naudojimą reglamentuoja Europos Sąjungos teisės aktai.

2. Nuo euro įvedimo dienos šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nustatytą laikotarpį 5 straipsnio 1–3 dalyse nenurodyti asmenys vieno atsiskaitymo metu neprivalo priimti daugiau kaip 50 galiojančių eurų monetų, nepaisant jų vertės, ir privalo priimti neribotą skaičių eurų banknotų.

27 straipsnis. Teisinių dokumentų tęstinumas

1. Lito išėmimas iš apyvartos nepakeičia jokių teisinių dokumentų sąlygų, neatleidžia nuo teisinių dokumentų vykdymo pareigos ar nepateisina jų nevykdymo, taip pat nesuteikia teisės šaliai vienašališkai dokumentą pakeisti ar nutraukti jo teisinį galiojimą, išskyrus atvejus, jei teisinių dokumentų sąlygos ar susitarimo tarp šalių sąlygos numato kitaip.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto susitarimo tarp šalių sąlygos negali numatyti, kad vartojimo sutartyse nurodytos sumos litais gali būti perskaičiuotos į sumas eurais kitokiu nei perskaičiavimo kursu ir suapvalinus kitaip, nei šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka, ir (arba) numatyti kitų sunkinančių vartotojo padėčių sąlygų.

3. Jei po euro įvedimo dienos teisės aktuose yra nuorodų į litą, tokios nuorodos laikomos nuorodomis į eurą perskaičiavus pagal perskaičiavimo kursą ir suapvalinus šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo nuostatas, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis. Euro įvedimo išlaidų atlyginimas

1. Iš valstybės ar savivaldybių biudžetų finansuojamos biudžetinės įstaigos euro įvedimo išlaidas padengia iš joms skirtų valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo ar Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšas administruojančios įstaigos euro įvedimo išlaidas padengia iš šių fondų lėšų.

3. Šio įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatytu terminu Lietuvos pašto išlaidos keičiant litus į eurus dengiamos iš valstybės biudžeto lėšų.

4. Fiziniai ir šio straipsnio 1–3 dalyse nenurodyti juridiniai asmenys euro įvedimo išlaidas padengia iš savo lėšų.

30 straipsnis. Teisės aktų pakeitimams dėl euro įvedimo taikomi reikalavimai

1. Šio įstatymo 31 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytos nuostatos taikomos tik tiems teisės aktų pakeitimams, kurie daromi dėl nuostatų, susijusių su euro įvedimu, ir kiek tai yra būtina euro įvedimui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos teisės aktų nuostatos, susijusios su euro įvedimu, šiame įstatyme, yra:

1) litais išreikštos skaitmeninės vertės, perskaičiuojamos į eurus ir apvalinamos šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyta tvarka;

2) litais suapvalintu skaičiumi (suapvalintu 0,1; 1; 10; 100 ir t. t. tikslumu) išreikšta skaitmeninė vertė, kuri keistina skaitmenine verte eurais, perskaičiuojant ją pagal perskaičiavimo kursą ir suapvalinant į didesnę ar mažesnę pusę ne mažesniu nei skaitmeninės vertės litais apvalinimo tikslumu;

3) teisės akto nuostatos pakeitimas yra daromas taikant šio straipsnio 3 dalį;

4) teisės akto nuostatose numatomi kiti euro įvedimui būtini, bet su skaitmeninės vertės litais pakeitimu skaitmenine verte eurais nesusiję pakeitimai.

3. Teisės aktuose nustatyti skaitmeninių verčių litais apvalinimo principai taikomi ir eurams.

31 straipsnis. Siūlymai Vyriausybei ir kitoms institucijoms

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos:

1) parengia ir pateikia Lietuvos Respublikos Seimui įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su šio įstatymo įgyvendinimu, projektus;

2) iki euro įvedimo dienos pagal savo kompetenciją parengia ir patvirtina arba pateikia tvirtinti teisės aktų, kuriuose nustatyti su darbo užmokesčio, pensijų, socialinės apsaugos išmokų mokėjimu susiję dydžiai litais (minimalusis valandinis atlygis, minimalioji mėnesinė alga, bazinė mėnesinė alga, bazinis valandinis atlygis, Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis, socialinės apsaugos išmokų ataskaitos rodikliai ir kita), taip pat bazinis bausmių ir nuobaudų dydis litais, nuo euro įvedimo dienos įsigaliosiančios nuostatos, numatančios pinigines išraiškas eurais, projektus. Tais atvejais, kai nurodytus dydžius perskaičiuojant į eurus trečias skaitmuo po kablelio yra didesnis negu 0, prie antro skaitmens po kablelio pridedamas vienetas arba nustatomas naujas dydis, kuris turi būti ne mažesnis už buvusį litais nustatytą dydį, perskaičiuotą į eurus pagal perskaičiavimo kursą;

3) nustato kainų nurodymo eurais ir litais bei šiam nurodymui ir perskaičiavimui keliamų reikalavimų laikymosi priežiūros tvarką.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos bankas ir kitos institucijos, įskaitant savivaldybių institucijas, pagal savo kompetenciją parengia teisės aktus, rekomendacijas ir paaiškinimus, susijusius su euro įvedimu.

32 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus 31 straipsnį, įsigalioja dieną, kurią Europos Sąjungos Taryba priima sprendimą panaikinti išimtį Lietuvai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 2 dalį.

33 straipsnis. Įstatymo pripažinimas netekusiu galios

Lietuvos Respublikos užsienio valiutos Lietuvos Respublikoje įstatymas Nr. I-202 nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos taikomas tiek, kiek neprieštarauja šiam įstatymui, o nuo euro įvedimo Lietuvos Respublikoje dienos netenka galios.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS EURO ĮVEDIMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE
ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO 1, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 19,
20, 25, 31, 33, 35, 36, 38, 47, 49, 50, 53, 54, 54¹, 55 STRAIPSNIŲ, KETVIRTOJO IR
PENKTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37
STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS IR ĮSTATYMO PRIEDO
PAPILDYMO ĮSTATYMO 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, pirminiai jo siūlytojai ir asmenys, dalyvavę rengiant arba tobulinant projektus

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604 „Dėl Nacionalinio euro įvedimo plano bei Lietuvos visuomenės informavimo apie euro įvedimą ir komunikacijos strategijos patvirtinimo“ patvirtinto Nacionalinio euro įvedimo plano (toliau – NEIP) 7 punkto nuostatą ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos siekį įsivesti eurą nuo 2015 m. sausio 1 d., Lietuvos bankas parengė Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas). Rengiantis įsivesti eurą ir jį įsivedus būtina užtikrinti svarbiausių su lito pakeitimu Europos Sąjungos (toliau – ES) bendrąja valiuta susijusių teisinių santykių, kurie nėra nustatyti tiesioginio taikymo ES teisės aktuose, reglamentavimą.

Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 1, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 19, 20, 25, 31, 33, 35, 36, 38, 47, 49, 50, 53, 54, 54¹, 55 straipsnių, ketvirtojo ir penktojo skirsnių pavadinimų pakeitimo, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37 straipsnių pripažinimo netekusiais galios ir įstatymo priedo papildymo įstatymo 29 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Lydimasis projektas) parengtas siekiant Lietuvos banko pareigą registruoti Lietuvos Respublikos ūkio subjektų užsienio paskolas be valstybės garantijos ir užsienio ūkio subjektams suteikiamas paskolas (toliau – užsienio paskolos), numatytą Lietuvos Respublikos užsienio valiutos Lietuvos Respublikoje įstatyme (toliau – Užsienio valiutos įstatymas), perkelti į Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymą (toliau – Lietuvos banko įstatymas), kadangi Įstatymo projekte numatyta nuo euro įvedimo Lietuvos Respublikoje dienos pripažinti netekusiu galios Užsienio valiutos įstatymą.

Vadovaujantis 1998 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimo 98/415/EB dėl nacionalinių institucijų konsultavimosi su Europos Centrinio Banku teisės akto projekto nuostatų klausimais (OL 189 L, Įstatymo projektas yra pateiktas Europos Centriniam Bankui. Jeigu Europos Centrinis Bankas turės pastabų dėl Įstatymo projekto, jos bus įvertintos svarstymo Lietuvos Respublikos Seime metu.

2. Parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Įstatymo projekto tikslas yra numatytas jo 1 straipsnyje – nustatyti pasirengimo įsivesti eurą, litų keitimo į eurus, litais išreikštos vertės perskaičiavimo į eurus išreikštą vertę Lietuvos Respublikoje įvedus eurą ir litų išėmimo iš apyvartos tvarką.

Įstatymo projekto pagrindinis uždavinys – reglamentuoti tas su ES bendrosios valiutos įvedimu susijusias pagrindines valstybės ūkinės veiklos sritis ir tuos bendruosius principus, kurie nėra įtvirtinti ES tiesioginio taikymo teisės aktuose – reglamentuose arba dėl kurių juose valstybėms narėms numatyta pasirinkimo galimybė, taip užtikrinant sklandų euro įvedimą Lietuvos Respublikoje.

Lydimąjo projekto tikslas – užtikrinti Lietuvos banko pareigos registruoti užsienio paskolas tęstinumą.

3. Įstatymų projektuose aptartų klausimų teisinis reglamentavimas šiuo metu

Įstatymo projekte aptarti kai kurie (valiutos keitimo ir dviejų valiutų naudojimo laikotarpių, litų perskaičiavimo į eurus ir apvalinimo, kainų nurodymo eurai ir litais ir kt.) klausimai šiuo metu yra numatyti NEIP.

Lietuvos bankas užsienio paskolas šiuo metu registruoja, kaip tai numatyta Užsienio valiutos įstatymo 4 straipsnyje ir Lietuvos banko valdybos 2008 m. rugpjūčio 7 d. nutarimo Nr. 123 „Dėl Lietuvos Respublikos juridinių asmenų gaunamų užsienio paskolų be valstybės garantijos ir užsienio ūkio subjektams suteikiamų paskolų įregistravimo Lietuvos banke tvarkos patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

4. Numatomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos, naujai reglamentuotų klausimų teigiamos savybės ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekto II skirsnyje numatyta įtvirtinti litų keitimo į eurus tvarką Lietuvos banke, komerciniuose bankuose ir užsienio bankų filialuose bei jų padaliniuose, kurių sąrašą nustatys Lietuvos bankas bankų siūlymu, ir akcinėje bendrovėje Lietuvos pašte (toliau – Lietuvos paštas) (Įstatymo projekto 5 str.). Atkreiptinas dėmesys, kad komerciniai bankai ir užsienio bankų filialai (toliau – bankai), praėjus 6 mėnesių po euro įvedimo dienos Lietuvos Respublikoje (toliau – euro įvedimo diena) laikotarpiui, per kurį litus į eurus keis neatlygintinai visuose savo padaliniuose, eurų banknotus keis neatlygintinai dar 6 mėnesius, tačiau tik tam tikruose bankų padaliniuose, kurių sąrašą iš anksto nustatys Lietuvos bankas. Kadangi monetų apyvarta yra susijusi su gana dideliais kaštais, už litų ir centų monetų keitimą, pasibaigus 6 mėnesių nuo euro įvedimo dienos terminui, bankai galės imti savo nustatyto dydžio mokestį arba jų nekeisti. Lietuvos bankas ir litų banknotus, ir litų ir centų monetas į eurus keis neatlygintinai neribotą laiką ir neribodamas sumos (Įstatymo projekto 5 str. 1 d.).

Kadangi Lietuvos pašto teikiamomis paslaugomis plačiai naudojasi Lietuvos gyventojai, ypač gyvenantys ne didžiuosiuose miestuose, numatoma Lietuvos pašto pareiga litus į eurus keisti 60 kalendorinių dienų po euro įvedimo dienos neatlygintinai. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos paštui, ypač jo skyriuose ne didžiuosiuose miestuose, gali tekti spręsti klausimus dėl papildomų apsaugos priemonių, kiek tai susiję su nacionalinės valiutos pakeitimu euru, numatoma galimybė Lietuvos paštui nusistatyti maksimalią keistiną litų į eurus sumą, šią informaciją iš anksto paskelbiant aiškiai matomose vietose (Įstatymo projekto 5 str. 3 d.).

Įstatymo projekto 5 straipsnio 5 dalyje numatyta bankų teisė nustatyti reikalavimą, kad norintis pasikeisti į eurus 15 tūkst. litų sumą (Lietuvos paštas galėtų nustatyti kitą, pvz., mažesnę sumą) klientas turi apie tai iš anksto informuoti banką banko nustatyta tvarka, grindžiama tuo, kad mažesni bankų padaliniai paprastai nėra aprūpinami didelėmis grynujų pinigų sumomis, ir siekiama išvengti situacijos, kai litų keitimo į eurus po euro įvedimo dienos metu tokia padalinyje pristigtų eurų, jei prieš tai bankas būtų aptarnavęs nenumatytai daug klientų arba nors ir keletą klientų, tačiau keitusių į eurus dideles litų sumas. Būtent 15 tūkst. litų suma ir trijų darbo dienų išankstinio pranešimo terminas siūlomi atsižvelgus į Latvijos Respublikos euro įvedimo patirtį (buvo numatyta 3000 LVL suma, dėl kurios buvo galima nustatyti išankstinio pranešimo reikalavimą). Įstatymo projekto derinimo su Lietuvos bankų asociacija procese pastabų dėl tokios nuostatos komerciniai bankai neteikė. Lietuvos paštas gali nusistatyti kitą tokios sumos dydį.

Svarbu pažymėti, kad, nepaisant šio specialaus nacionalinės valiutos pakeitimo euru reglamentavimo, litų keitimui į eurus taikomi visi Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme nustatyti reikalavimai (Įstatymo projekto 5 str. 4 d.).

Kadangi po euro įvedimo dienos įsigalios Lietuvos Respublikos kai kurių įstatymų pripažinimo netekusiais galios įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymas, kuriuo pripažįstamas netekusiu galios *inter alia* Lietuvos Respublikos pinigų įstatymas, taip pat Lietuvos banko įstatymo 7 straipsnio 1 dalies, numatančios *inter alia* Lietuvos banko išimtinę teisę išimti iš apyvartos litų – kaip Lietuvos Respublikos pinigų – banknotus ir monetas ir nustatyti jų naikinimo tvarką, pakeitimas, Įstatymo projekte būtina numatyti, kad Lietuvos bankas po euro įvedimo dienos atlieka išimtų iš apyvartos litų banknotų ir monetų bei centų monetų naikinimą

(Įstatymo projekto 6 str. 2 d.) ir keičia susidėvėjusius ir sugadintus litų banknotus ir monetas, kurie atitinka nustatytus reikalavimus, į eurus (susidėvėjusius ir sugadintus pinigus keičia ir kiti bankai Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka) (Įstatymo projekto 6 str. 3 d.).

Įstatymo projekto 7 straipsnyje reglamentuojant litų (eurų) perskaičiavimo į eurus (litus) ir apvalinimo tvarką, daroma nuoroda į 1997 m. birželio 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1103/97 dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su euro įvedimu (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 10 skyrius, 1 tomas, p. 81) (toliau – Reglamentas Nr. 1103/97). Taip pat nustatyta bendra matematinė apvalinimo taisyklė, kai apvalinama į mažesnę pusę, jei po kablelio skaitmuo mažesnis už 5, ir į didesnę – kai skaitmuo 5 arba didesnis (Įstatymo projekto 7 str. 2 d.). Lituais išreikšti dydžiai, kurie perskaičiuojami į eurus, turėtų būti išreikškiami tokiu pačiu skaitmenų po kablelio tikslumu, kaip buvo išreikšti litais (Įstatymo projekto 7 str. 4 d.). Taip pat siūloma vieneto kainą nurodyti tokiu pačiu skaičiumi skaitmenų po kablelio kaip vieneto kaina litais (Įstatymo projekto 7 str. 5 d.).

Įstatymo projekto 8 straipsnyje numatyta nuostata siekiama maksimaliai apsaugoti darbuotojų interesus perskaičiuojant litais nustatytą darbo užmokesčio dydį į eurus – jei po perskaičiavimo trečias skaitmuo po kablelio būtų didesnis už 0, prie perskaičiuojamo darbo užmokesčio dydžio eurais būtų pridodamas vienas euro centas. Toks pats apvalinimo principas gavėjo naudai taikytinas ir perskaičiuojant pensijas ir kitas socialinės apsaugos išmokas (Įstatymo projekto 9 str. 2 d.). Šie dydžiai (darbo užmokesčio, pensijų ir kitų išmokų bei jų permokų ir nepriemokų) ir po perskaičiavimo bus išreikškiami cento tikslumu, t. y. eurais ir euro centais.

Įstatymo projekto 10 straipsnyje nustatyta, kad neatlygintinai perskaičiuojami visose klientų sąskaitose laikomi pinigai, išsaugant sąskaitos unikalų numerį. Mokėjimo įstaigos išskiriamos šalia finansų įstaigų, kadangi ne visos jos yra finansų įstaigos pagal Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymą. Siekiant patogumo klientams, turintiems toje pačioje įstaigoje sąskaitas ir litais, ir eurais, šio straipsnio 2 dalyje siūloma numatyti galimybę tokiam asmeniui per 60 dienų nurodyti vieną sąskaitą (arba kelias, jei turi keletą sąskaitų) uždaryti, o joje esančias lėšas pervesti į kitą sąskaitą (kitas sąskaitas), esančią (esančias) toje pačioje įstaigoje. Dėl tokios operacijos klientas turėtų kreiptis įprasta tvarka: atėjęs į ją aptarnaujančią kredito ar kitos finansų įstaigos ar mokėjimų įstaigos filialą ar elektroninėmis ryšio priemonėmis.

Įstatymo projekto 11 straipsnyje numatyta bendra nuostata, kad po euro įvedimo dienos visi iki euro įvedimo dienos vykdyti arba vykdytini mokėjimai negrynaisiais pinigais litais vykdomi eurais, reiškia, kad po euro įvedimo dienos vykdant atsiskaitymus ir mokėjimus negrynaisiais pinigais litų nebelieka. Tais atvejais, kai, pvz., kredito įstaiga daro automatinius debeto nurašymus iš kliento sąskaitos pagal iki euro įvedimo sudarytas sutartis arba pavedimus kitu teisiniu pagrindu (vykdo antstolio patvarkymus ir pan.), tokie nurašymai ir po euro įvedimo dienos turėtų nepertraukiamai vykti pagal nustatytas sąlygas arba grafiką, kredito įstaigai perskaičiavus nurašomos sumos dydį į eurus pagal nustatytas perskaičiavimo ir apvalinimo taisykles.

Kadangi valstybės valiuta yra svarbi jos ūkinėje veikloje naudojama priemonė, Įstatymo projekto IV skirsnis skirtas nuorodoms į litus ir kitus su juo susijusius dydžius teisiniuose dokumentuose reglamentuoti: nuorodoms į VILIBOR ir oficialų lito kursą užsienio valiutų atžvilgiu, finansų rinkos dalyvių teikiamas paslaugas reguliuojančių dokumentų pakeitimams, kai keičiama vertybinių popierių nominalioji vertė ir kitų finansinių priemonių vertė.

Kadangi po euro įvedimo dienos VILIBOR indeksas nebus skaičiuojamas (nebeliks nacionalinės valiutos, todėl kredito įstaigos nebesuteiks paskolų litais), siūloma visuose teisiniuose dokumentuose (kaip jie suprantami pagal Reglamentą Nr. 1103/97: teisės ir įstatyminės nuostatos, administraciniai aktai, teismo sprendimai, sutartys, vienašaliai teisės aktai, mokėjimo priemonės, išskyrus banknotus ir monetas, ir kitos teisinę galią turinčios priemonės) nuorodas į VILIBOR indeksą laikyti nuorodomis į EURIBOR indeksą, o nuorodas į vienos nakties VILIBOR indeksą – nuorodomis į EONIA (Įstatymo projekto 12 str. 1 d.). Šalių susitarimu sutartyse galima numatyti ir kitokius indeksus arba numatyti, kad šalys paskutines

fiksuotąsias palūkanas pagal VILIBOR taikys iki sutarties pabaigos, kaip ir susitarti dėl bet kokių kitų abiem šalims priimtinių sąlygų (Įstatymo projekto 12 str. 2 d.).

Įstatymo projekto V skirsnis skirtas kainų ir kitų dydžių nurodymui eurais ir litais reglamentuoti – kainos litais ir eurais skelbiamos praėjus 30 kalendorinių dienų po ES Tarybos neatšaukiamai nustatyto euro ir lito perskaičiavimo kurso nustatymo dienos ir vienus metus po euro įvedimo dienos. Remiantis kitų valstybių praktika, tikimasi, kad kainų skelbimas dviem valiutomis leis sumažinti nepagrįsto kainų didinimo riziką. Taip pat pirkėjai galės greičiau priprasti prie būsimo atsiskaitymo eurais, jei dar iki euro įvedimo turės galimybę žinoti prekių (paslaugų) kainas šia valiuta, o nurodytos kainos ir litais po euro įvedimo dienos sudarys galimybę pirkėjams palyginti, ar yra skirtumas tarp kainos už tą pačią prekę (paslaugą), buvusios iki euro įvedimo ir esančios po euro įvedimo dienos. Pažymėtina, kad siekiant užtikrinti vartotojų teisių apsaugą ir kad kuo mažiau kiltų ginčų bei nesusipratimų, susijusių su euro įvedimu, kaina turėtų būti suprantama plačiąja prasme, t. y. prekybos vietose skelbiamos ne tik prekių kainos, bet ir paslaugų kainos, nurodomos kainynuose arba skelbiamos bet koku kitu būdu, taip pat tarifai, įkainiai ir kiti panašūs dydžiai, kadangi jie taip pat yra prekių ar paslaugų vieneto kaina ir gali daryti lemiamą įtaką vartotojui apsisprendžiant pirkti (užsisakyti) tam tikrą prekę (paslaugą) ar ne.

Įstatymo projekto VI skirsnis skirtas apskaitai, mokesčių mokėjimams ir deklaracijoms pritaikyti euro įvedimui.

Nors ES teisės aktuose numatyta dviejų valiutų apyvartos laikotarpio trukmės – iki 6 mėnesių – pasirinkimo galimybė, tačiau, siekiant užtikrinti efektyvesnę ir intensyvesnę lito pakeitimą bendrąja valiuta, taip pat atsižvelgiant į euro zonos valstybių praktiką ir Europos Komisijos rekomendacijas, manytina, kad pakanka šį laikotarpį sutrumpinti iki 15 kalendorinių dienų, t. y. Įstatymo projekto 25 straipsnio 1 dalyje numatant, kad litas, kaip teisėta mokėjimo priemonė, naudojama 15 kalendorinių dienų po euro įvedimo dienos. Tai reiškia, kad 15 kalendorinių dienų po euro įvedimo dienos atsiskaityti grynaisiais pinigais galima ne tik eurais, bet ir litais. Siekiant kuo greičiau ir sklandžiau pereiti prie bendrosios valiutos, prekybininkams nustatomas reikalavimas grąžą po euro įvedimo dienos duoti eurais, tačiau suprantama situacija, kad dėl pagrįstų praktinių priežasčių to padaryti bus neįmanoma. Todėl, atsižvelgiant ir į Europos Komisijos 2008 m. sausio 10 d. rekomendaciją (2008/78/EB) dėl euro įvedimo ateityje lengvinimo priemonių, Įstatymo projekto 25 straipsnio 4 dalyje numatyta tokia išimtis duoti grąžą tik eurais, taip pat išimtys dėl atsiskaitymo automatinėse prekybos vietose (Įstatymo projekto 25 str. 6 d.), viešajame transporte ir taksi (Įstatymo projekto 25 str. 7 d.).

Įstatymo projekto 27 straipsnio 1 dalyje numatyta įtvirtinti svarbią nuostatą, kad lito išėmimas iš apyvartos nekeičia jokių teisinių dokumentų sąlygų ir neatleidžia nuo teisinių dokumentų vykdymo pareigos arba nepateisina jų nevykdymo, taip pat nesuteikia teisės susitarimo šaliai vienašališkai pakeisti arba nutraukti teisinį dokumentą, išskyrus atvejus, jei jis arba susitarimo tarp šalių sąlygos numato kitaip. Tai turėtų užtikrinti teisinių dokumentų tęstinumą ir prisidėti prie sklandaus euro įvedimo šalyje.

Be to, kas išvardyta, Įstatymo projekte taip pat kalbama apie eurų banknotų ir monetų atvaizdų bei jų mokumo požymių aprašymų skelbimą (4 str.), atsakomybę pažeidus įstatymo nuostatas (28 str.), euro įvedimo išlaidų atlyginimą (29 str.), teisės aktų pakeitimus dėl euro įvedimo reikalavimų (30 str.). Įstatymo projekto 31 straipsnyje pateikiami pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir kitoms institucijoms pagal savo kompetenciją parengti ir patvirtinti teisės aktų projektus, susijusius su euro įvedimu.

Įstatymo projekto 32 straipsnio 1 dalyje numatytas įstatymo, išskyrus straipsnį, kuriame numatyti pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir kitoms institucijoms, įsigaliojimas susietas su diena, kurią Europos Sąjungos Taryba priims sprendimą panaikinti išimtį Lietuvos Respublikai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 2 dalį, t. y. sprendimą, kuriame bus nustatyta konkreti euro įvedimo Lietuvos Respublikoje data. Įstatymo projekto 33 straipsnyje numatyta pripažinti Užsienio valiutos įstatymą netekusiu galios nuo euro įvedimo Lietuvos Respublikoje dienos. Kaip anksčiau minėta, dėl to kartu teikiamas Lydimasis projektas.

5. Galimi neigiami įstatymų projektų padariniai ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių padarinių būtų išvengta

Priėmus įstatymus neigiamų padarinių nenumatoma.

6. Įstatymų projektų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos korupcijai neturės. Prieš euro įvedimą ir įvedus eurą gali padaugėti mėginimų neteisėtai panaudoti pinigų padirbinius, ypač pasisavinti asmenų pinigus telefoninio sukčiavimo būdu siūlant pakeisti litus į eurus, bet Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija numato imtis visų reikalingų priemonių, kad tam būtų užkirstas kelias, o gyventojus numatoma plačiai informuoti apie eurų mokumo požymius ir atkreipti dėmesį, kad pinigus jie keistų tik tam skirtose vietose teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Įstatymų projektų įgyvendinimo poveikis verslo sąlygoms ir plėtrai

Priimti įstatymai turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir plėtrai, nes euro įvedimas Lietuvos Respublikoje bus juntamas kiekvienam verslo subjektui, todėl aiškus su euro įvedimu susijusių teisinių santykių reglamentavimas bus reikšmingas ne tik sklandžiam lito pakeitimui euru, bet ir verslo sąlygoms ir tolesnei plėtrai.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, tebegaliojantys šios srities teisės aktai, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamus projektus

Kiti teisės aktai bus keičiami arba priimami nauji tiek, kiek tai susiję su euro įvedimu Lietuvos Respublikoje. Laikui bėgant turės būti padaryti visų teisės aktų, kuriuose yra nuorodos į litus, pakeitimai.

Priėmus Lydimąjį projektą, bus pakeistas Lietuvos banko valdybos 2008 m. rugpjūčio 7 d. nutarime Nr. 123 „Dėl Lietuvos Respublikos juridinių asmenų gaunamų užsienio paskolų be valstybės garantijos ir užsienio ūkio subjektams suteikiamų paskolų įregistravimo Lietuvos banke tvarkos patvirtinimo“ nustatytas šio nutarimo priėmimo teisinis pagrindas.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas ir Lydimasis projektas parengti laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte numatytos sąvokos ir nauji jas įvardijantys terminai buvo įvertinti Valstybinės lietuvių kalbos komisijos terminologijos pakomisėje Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas ir Lydimasis projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys

Įstatymo projekto 31 straipsnyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliotos institucijos parengs ir pateiks Lietuvos Respublikos Seimui įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su šio įstatymo įgyvendinimu, projektus. Kadangi euro įvedimas turės įtakos didžiajai daugumai valstybės ūkio veiklos sričių, valstybės institucijos, vadovaudamosi šia nuostata, pagal savo kompetenciją parengs su jų veiklos sritimi susijusių teisės aktų projektus.

12. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas

Lietuvos banko atlikto euro įvedimo poveikio šalies ekonomikai kiekybinio vertinimo metu nustatyta, kad vienkartinės euro įvedimo bendrosios išlaidos Lietuvoje, remiantis užsienio valstybių patirtimi, galėtų sudaryti iki 0,5–0,7 proc. bendrojo vidaus produkto (0,6–0,9 mlrd. Lt).

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą buvo konsultuotasi su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Europos teisės departamentu prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Lietuvos bankų asociacija, asociacija „Lietuvos kredito unijos“, akcine bendrove Lietuvos paštu, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos verslo darbdavių konfederacija, Investuotojų forumu, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba, Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija, Lietuvos prekybos įmonių asociacija.

14. Įstatymų projekto autorius arba autorių grupė, įstatymo projektų iniciatoriai: institucija, asmenys arba piliečių įgalioti atstovai

Įstatymo projektą ir Lydimąjį projektą parengė Lietuvos banko tarnautojų grupė, kurios darbą koordinavo Teisės skyriaus viršininkas Gintaras Kukauskas (tel. (8 5) 268 0061, el. p. gkukauskas@lb.lt).

Įstatymo projekto derinimą ir pateikimą koordinavo Finansų ministerijos Europos Sąjungos ir tarptautinių santykių departamento (departamento direktorius – M. Pakštys, tel. 239 0188, el. p. M.Pakstys@finmin.lt) Europos Sąjungos reikalų koordinavimo ir analizės skyriaus (skyriaus vedėja A. Smaliukienė, tel. 239 0154, el. p. A.Smaliukiene@finmin.lt) vyriausiasis specialistas T. Šuliauskas (tel. 219 4419, el. p. T.Suliauskas@finmin.lt).

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia, kad šie projektai būtų įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

„Euro įvedimas“, „litas“, „valiuta“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
